

تشریح مسائل
تحقیق در عملیات
(پژوهش عملیاتی)

لیبرمن

ابراهیم رضائی نیک

انتشارات استاد

ایران

مشهد

رضائی نیک، ابراهیم. ۱۳۵۴-

تشریح مسائل تحقیق در عملیات (پژوهش عملیاتی). لیبرمن/ابراهیم رضائی نیک.-

مشهد: استاد، ۱۳۸۵.

۳۲۸ صفحه

ISBN: 964-6657-55-9

۱- برنامه نویسی خطی. ۲- برنامه نویسی خطی - مسائل، تمرینها و غیره
الف. عنوان

۰۰۳/

۳ ت ۷۵/۶۱۶ T

انتشارات استاد: مشهد، میدان: تلفن: ۲۲۵۶۴۷۱ (۰۵۱۱)
همراه: ۰۹۱۵۳۱۸۵۶۶۲ www.NashreOstad.com

نام کتاب	: تشریح مسائل تحقیق در عملیات لیبرمن
تالیف	: ابراهیم رضائی نیک، شهرزاد محسنیان، امین نژاد، محمد حسن امینی
نوبت چاپ	: چاپ سوم ۱۳۹۲
تعداد صفحات	: ۳۲۸ صفحه وزیری
تیراژ	: ۵۰۰ جلد
لیتوگرافی	: مشهد اسکندر
چاپ	: شمس
بهاء	: ۱۵۰۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۵۷-۵۵-۹ ISBN : 964-6657-55-9

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

- ۸..... فصل اول: برنامه ریزی خطی
- مدل برنامه ریزی خطی
 - اصول و روش سیمپلکس
- ۳۸..... فصل دوم: برنامه ریزی خطی
- مفاهیم هم‌خطی، چگونی، روش سیمپلکس
 - مینش بنیادی
 - نظریه دوگانگی
- ۷۲..... فصل سوم: انواع خاص مسائل برنامه ریزی خطی
- مسأله حمل و نقل و روش سیمپلکس - حمل و نقل
 - مسأله حمل و نقل مرکب
 - مسأله کارگماری (تخصیص)
 - مسائل چندبخشی، چند دوره‌ای، چند بخشی، چند دوره‌ای
- ۱۱۲..... فصل چهارم: کاربرد برنامه ریزی خطی و برنامه ریزی آرمانی
- مدل سازی
 - برنامه ریزی آرمانی
 - برنامه ریزی محدب تفکیک پذیر
 - تحلیل حساسیت

فصل پنجم: الگوریتم‌های برنامه‌ریزی خطی ۱۵۳

- روش حد فوقانی
- روش سیمپلکس ثانویه
- برنامه‌ریزی خطی پارامتری
- روش سیمپلکس اصلاح شده
- الگوریتم تجزیه

فصل ششم: نام‌های بویای قطعی و احتمالی ۲۰۲

فصل هفتم: برنامه‌ریزی عدد صحیح ۲۳۳

- مدل‌سازی
- الگوریتم‌های حل برنامه‌ریزی عدد صحیح

فصل هشتم: برنامه‌ریزی غیرخطی ۲۵۷

- مسائل بدون محدودیت
- شرایط KKT
- برنامه‌ریزی کوادراتیک
- برنامه‌ریزی تفکیک‌پذیر
- برنامه‌ریزی محدب و غیرمحدب

ضمیمه ۳۰۷

راهنمای نرم‌افزار Lingo, Lindo و TORA

مقدمه

طی سالهای اخیر مباحث تحقیق در عملیات در دانشگاه و صنعت بطور گسترده‌ای مورد توجه قرار گرفته و کتب زیادی در این زمینه تألیف گردیده که هریک دارای نقاط مثبت و ضعف مربوط به خود می‌باشد. از جمله کتب معروف در این زمینه کتاب هیلیر لیبسون از اساتید دانشگاه استنفورد می‌باشد. کتاب فوق به عنوان یک کتاب مرجع طی سالهای متوالی در صنایع و دانشگاهها در سراسر جهان، از جمله کشور ما، مورد استفاده قرار گرفته و از طرف وزارت علوم نیز به عنوان کتاب مرجع برگزیده شده است. ترجمه کتاب توسط آقایان دکتر مدرس و آصف وزیری انجام و بارها تجدید چاپ گردیده که نشان دهنده استقبال این کتاب می‌باشد.

با گسترش آموزش عالی به منظور سهولت دسترسی علاقمندان و کمک به درک بهتر مطالب تشریح مسائل این کتاب فوق را در این کتاب عرضه گردیده است. متن کتاب به گونه‌ای است که مورد استفاده دانش‌آموزان مهندسی صنایع، مدیریت، حسابداری و سایر رشته‌های مهندسی و علوم مدیریتی می‌باشد. به منظور جلوگیری از افزایش حجم کتاب در مسائل تکراری به جواب خلاصه بسنده و یا به عنوان مثال مشابه و نرم‌افزار و کتاب ارجاع داده شده است.

پنج فصل اول این کتاب مربوط به برنامه‌ریزی خطی می‌باشد. در فصول ۲ تا ۶ ترجمه کتاب آمده است و فصول ۶ تا ۸ این کتاب شامل برنامه‌ریزی غیرخطی، عدد صحیح و غیر خطی مربوط به فصل ۸ تا ۱۰ ترجمه کتاب می‌باشد و در ضمیمه کتاب آشنایی اجمالی با نرم‌افزارهای LINDO، LINGO و TORA قرار داده شده است.

بدون شک چاپ اول هر کتاب دارای نقائصی بوده که این کتاب نیز از این مقوله مستثنی نمی‌باشد، گرچه سعی گردیده کتاب عاری از اشتباهات فاحش باشد. از خوانندگان ارجمند تقاضا دارد هرگونه انتقاد، پیشنهاد و نقطه نظرات خود را به نشانی ERNIK54@yahoo.com ارسال تا در چاپ‌های بعدی مورد استفاده قرار بگیرد.

در پایان از مدیر محترم انتشارات استاد به خاطر چاپ کتاب و شرکت سوژه و سرکار خانم کریمی به خاطر تایپ کتاب تشکر و قدردانی می‌گردد.

فصل اول

برنامه ریزی خطی

۱- کارخانه‌ای تولید یکی از محصولات غیرسودآور خط تولید خود را متوقف ساخته است. بدین ترتیب، ظرفیت تولیدی قابل ملاحظه‌ای آزاد گردیده است. مدیریت درصدد است تا با استفاده از ظرفیت اضافی به منظور تولید سه محصول، که آنها را محصولات ۱، ۲، ۳ می‌نامیم، استفاده کند. ظرفیت آزاد ماشین‌آلات مورد نیاز تولید این سه محصول در زیر آمده است:

نوع ماشین	زمان موجود (ساعت در هفته)
فرز	۵۰۰
تراش	۳۵۰
سنگ	۵۰

میزان ماشین ساعت لازم برای تولید این محصولات شرح زیر است:

ضریب بهره‌وری (برحسب ماشین ساعت لازم برای محصول)

ماشین	محصول ۱	محصول ۲	محصول ۳
فرز	۹	۳	۵
تراش	۵	۴	۰
سنگ	۳	۰	۲

دپارتمان فروش، پس از مطالعه بازار به این نتیجه رسیده است که میزان تولید محصولات ۱ و ۲ هرچه باشد به فروش خواهد رفت، اما فروش بالقوه محصول ۳ بیش از ۲۰ واحد در هفته نیست.

سود هر واحد از محصولات ۱، ۲ و ۳ به ترتیب مساوی ۱۲، ۳۰ و ۱۵ دلار است.